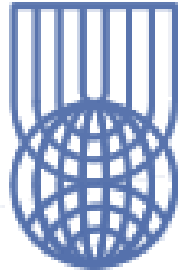

WORLD
UNION FOR
PROGRESSIVE
JUDAISM

ה' א"ג ו' ד
ה' ע' ו' ל' מ' י'
ל' י' ה' ד' ו' ת'
מ' ת' ק' ד' מ' ת'

Torah from Around the

World

Sjabbat 12 november 2011 / 15 chesjwan 5772
Sidra Wajera, Beresjiet [Genesis] 18:1-22:24
Tanach blz. 30-41
Haftara: I Sjmoeël [Samuel] 1:1-20
Tanach blz. 539-540

Commentaar door rabbijn Rich Kirschen
Directeur van [NFTY](#) (National Federation of Temple Youth) [in Israel](#) ([video's](#))

Vertaling: Paula Reisner

Het Engelse origineel: www.wupj.org/Publications/Newsletter.asp?ContentID=362

Op www.levisson.nl kunt u deze vertaling lezen, ons werk steunen en u op de mailinglist abonneren.

***"Bij de besten ontbreekt het aan iedere overtuiging,
terwijl de slechtsten vol zijn van hartstochtelijke intensiteit"***

Dus dit is de sidra die ons iedere Rosj Hasjana weer diep tot nadenken aanzet, die ene tekst die we op de rabbijnenopleiding onze hoofden ingestampt kregen, de paradox der paradoxen; jawel, ik heb het over de *Akeda* – het binden van Jitschak. Let op, het is niet het 'offer van Jitschak', anders hadden we nu een heel andere soort religie. En laten we eerlijk zijn, dit verhaal vertelt ons een hoop over de eerste jood – Awraham, en misschien zegt het ons een hoop over de joden van nu. Zoals bekend was Awraham enerzijds vol gerechtvaardigde verontwaardiging en bereid met God in discussie te gaan toen Hij op het punt stond Sodom en Gomorra te vernietigen. Anderzijds sputterde Awraham helemaal niet tegen toen God hem vroeg zijn enige zoon als een offer te brengen, maar gehoorzaamde hij onmiddellijk. De afdeling van de Tora van deze week bevat een zeer krachtige boodschap wat betreft het potentiële gevaar waar we anderen mee confronteren tijdens onze religieuze zoektochten.

In de Toratekst die verhaalt van de langzame driedaagse wandeling van Awraham en Jitschak als ze hun weg vervolgen naar de berg is de toenemende spanning duidelijk voelbaar. Op pijnlijke wijze worden we gedwongen mee te luisteren als Jitschak aan zijn vader vraagt: "Hier is het hout en het mes, maar papa, waar is de ram voor het offer?" En natuurlijk zegt Awraham: "God zal voor de ram zorgen, mijn zoon." Pardon...? Wat dacht onze patriarch nu wel?

Ik heb een aantal opmerkingen over deze sidra: zelfs als Awraham het goed bedoelde of slechts de beste intenties had toen hij zijn religieuze zoektocht ondernam, zou Freud gezegd hebben ... "de man had wel problemen." Het begin van de sidra geeft ons een indruk over wie we praten als we lezen dat Awraham op 90-jarige leeftijd net zichzelf had besneden (ik wil niet eens weten wat Freud hierover zou zeggen...). Onze voorvader was een man met een

sterke overtuiging, een leider die gedijde bij constante verandering en opstand, als we al niet van trauma kunnen spreken. Zoals we uit de midrasj-literatuur weten, smeed Awraham alle afgodsbeelden in zijn vaders' winkel stuk en zorgde zo letterlijk en figuurlijk voor een revolutie. Hij verliet zijn land van geboorte in woede (nee, hij nam niet liefdevol afscheid) en verhuisde naar een nieuw ver afgelegen land. En toch, toen hij eenmaal in het land Israël aankwam, deed hij iets wat bij veel nieuwe immigranten, die in Israël aankomen, bekend is....hij nam de benen! Ik heb zelf vele jaren in Israel gewoond en daar heb ik geleerd dat er een verschil is tussen ali'ja – die actieve sprong, als men naar Israël emigreert en Ali...oepe – verhuizen naar Israël en binnen de kortste keren het land weer verlaten. Blijkbaar was onze voorvader, die zodra hij in Israel aangekomen was en meteen weer naar Egypte vertrok, niet een van de meest stabiele mensen in de Oudheid.

Nadat hij niet in staat bleek samen met Sara een kind te verwekken, dat de erfgenaam zou worden van zijn spirituele revolutie, besloot hij een zoon te verwekken bij Hagar, Sara's bediende. Was dit een man, die altijd voor zijn vrouw klaar stond? Daarna stuurde hij Hagar en zijn zoon Jisjmaël de woestijn in om te sterven... was dit de man die goed voor zijn gezin zorgde? Als dit al niet genoeg was, neemt Awraham nu Jitschak, zijn zoon, waar hij het meeste van houdt, om hem aan God te offeren. Moet dit een geschikt rolmodel voor ons zijn?

Awraham was een man, die vol was van godsdienstijver zo niet existentiële *shpielkes* (*zenuwachtige onrustigheid*). Hij kon niet stil zitten en zelfs toen hij in geografische zin gesetteld was, bleef hij zijn familie verder en verder duwen, volgens wat in zijn gedachten Gods bedoelingen moesten zijn. Gedurende zijn religieuze zoektocht wordt zichtbaar, dat hij in staat was willens en wetens alle mensen om zich heen te verwonden of zelfs te doden. Bedenk maar eens even wat hij zijn vader Terach, zijn bediende Hagar, zijn vrouw Sara, zijn zoon Jisjmaël en tenslotte zijn zoon Jitschak aandoet.

Religieuze zoektochten behelzen zeker een bepaalde heftigheid. De tocht van Awraham nam hem mee over rivieren totdat hij aan de andere kant van het Midden Oosten aankwam. Die bracht hem tot belangrijke doorbraken voor zijn begrip van God en de betekenis van het leven. Maar de prijs voor de snelle voortgang van deze religieuze missie en de openbaringen die hij van tijd tot tijd kreeg, was hoog. Kijk eens naar het einde van de tekst... als Awraham van de berg afdaalt, komt hij alléén naar beneden, zonder Jitschak. Die twee, vader en zoon, zullen nooit weer met elkaar spreken.

Voor sommigen mensen zijn religieuze trajecten heftig, en voor wie manisch van is, zijn ze ongelooflijk verleidelijk; wellicht werken ze net als geestelijke raketbrandstof. Het is echter van het grootste belang om er zeker van te zijn dat 'iemand's eigen spirituele reis' niet overgaat in 'iemand's eigen egotrip'. Was Awraham zo intent op het uitzoeken wat God/Hashem van hem wilde, dat hij zich niet bekommerde om wie er in zijn weg stond en/of wie daardoor vernietigd zou worden?

Helaas bleek Awrahams religieuze reis een beetje een reeks van rampen voor zijn eigen familie. Door de *Akeda* door te zetten – door het binden van zijn zoon als offer – lukte het Awraham om aan te tonen dat hij gehoorzaam was aan God... maar opnieuw tegen welke prijs? Wat was de schade aan de mensen om hem heen?

Het is niet gemakkelijk te lezen hoe onze voorvader Awraham in het Jeruzalem van de Oudheid rondrende en wanhopig probeerde te begrijpen wat God van hem wilde, terwijl hij tegelijkertijd zo veel lijden bij zijn eigen familie veroorzaakte. Ironisch genoeg zitten we vandaag de dag weer in een soortgelijke situatie. Op dit moment rennen er andere joden rond in Jeruzalem (lees: ultrarechtse kolonisten, die slechts 4% van de bevolking uitmaken), die erop aanspraak maken, dat zij 'Hashems wil' uitvoeren. Net zoals alle fanatiekelingen veroorzaken zij ongelooflijk veel lijden in het hele huis van Israel.

Als ik nu mijn dagelijkse leven in Jeruzalem leid, moet ik vaak denken aan de woorden van het gedicht van William Butler Yeats (1865-1939) "The Second Coming" ("de Tweede Komst") en in het bijzonder de regels:

*Things fall apart; the centre cannot hold;
The best lack all conviction,
While the worst are full of passionate intensity.*

*[Alles valt uit elkaar; het midden houdt het niet meer;
Bij de besten ontbreekt het aan iedere overtuiging,
Terwijl de slechtsten vol zijn van hartstochtelijke intensiteit.]*

In deze tijd zijn wij Israëliërs weliswaar niet als offers vastgebonden; maar we zijn toch net zo passief als Jitschak. En of we het nu leuk vinden of niet, het lijkt er op dat we geen overtuigingen hebben. In de tussentijd zijn de mensen, die het vredesproces willen saboteren wel degelijk vol van hartstochtelijke intensiteit. Ik schrijf dit vandaag, op de jaartijd (jaarlijkse gedenkdag) van de moord op Jitschak Rabin. Het is geen gemakkelijke dag. En ik vraag me af of het met de staat Israël zo ver zal moeten komen, tot het moment dat het mes boven ons hoofd hangt, voordat we ons realiseren dat we niet bereid zijn dit land op te offeren op het altaar van diegenen, die claimen de stem van 'Hashem' te horen.